

Jongerenwerk Zwijndrecht

Inzicht in beleid, uitvoering en bereik/effectiviteit

Presentatie rapport aan de gemeenteraad

24 januari 2023

Inhoud

- Opzet van het onderzoek
- Analyse van de onderzoeksresultaten
- Conclusies
- Aanbevelingen

1. Opzet van het onderzoek

- Centrale vraag: *is het (ambulant) jongerenwerk in Zwijndrecht effectief, werkt het?*

Deze vraag is opgedeeld in de volgende onderzoeksvragen:

1. Wat is het Zwijndrechts beleid met betrekking tot ambulant en accommodatie gebonden jongerenwerk?
2. Hoe vindt de uitvoering van het ambulant en accommodatiegebonden jongerenwerk plaats?
3. Wat is het bereik? Worden de nodige doelgroepen voor jongerenwerk voldoende bereikt?
4. Heeft Zwijndrecht de juiste cijfers verzameld in het verleden; is er sprake van datagedrevenheid op basis van relevante data?
5. In hoeverre is er sprake van een sluitende aanpak; worden de 'juiste dingen' gedaan?
6. Wat is er bekend in Zwijndrecht over de effecten van (ambulant) jongerenwerk; welke resultaten zijn er geboekt?
7. Wat is landelijk bekend over de effectiviteit van jongerenwerk, en in hoeverre zijn de betreffende elementen van toepassing in Zwijndrecht?

Beleid,
uitvoering en
bereik/effect

- Literatuurstudie, cijfers jongerenwerk in NL en interviews (13 personen)
- Scope: 'korte klap' → overzicht, inzicht en sturing op raadsniveau

2. Analyse van de onderzoeksresultaten

Norm	Bevindingen onderzoekers BELEID	
Er is overeenstemming over het beleid en de doelstellingen.	De aansturing van het jongerenwerk voldoet grotendeels aan de norm. Er is nauw overleg tussen gemeente en Diverz over beleid, doelstellingen en de concrete invulling daarvan.	
De doelstellingen van het beleid zijn SMART geformuleerd.	De aansturing van het jongerenwerk voldoet gedeeltelijk aan de norm. Op de vijf doelstellingen wordt output en outcome geformuleerd, maar nog niet helemaal sluitend (zie rapportage).	
In het beleid worden verschillende (doel)groepen onderscheiden, en wordt ook ingegaan op overlastgevende groepen.	De aansturing van het jongerenwerk voldoet gedeeltelijk aan de norm. De doelgroepen die landelijk worden gehanteerd, worden ook in Zwijndrecht gebruikt. Overlastgevende groepen zijn bij het jongerenwerk echter niet goed in beeld.	
Per doelgroep zijn realistische en evalueerbare streefdoelen geformuleerd in termen van bereik en resultaten / beoogde (maatschappelijke) effecten.	De aansturing van het jongerenwerk voldoet niet/nauwelijks aan de norm Streefdoelen ontbreken. Met de laatst gebruikte meetmethodiek zou eenvoudig kunnen worden bepaald dat het streefdoel is dat beter gescoord moet worden dan het jaar daarvoor.	
Er is een beleidsmatige relatie c.q. sluitende aanpak naar schuldenproblematiek en de hulpverlening.	De aansturing van het jongerenwerk voldoet gedeeltelijk aan de norm. Er is wel een beleidsmatige relatie en aandacht voor, maar geen sluitende aanpak naar schuldenproblematiek en de hulpverlening.	

Patronen?

Norm	Bevindingen onderzoekers UITVOERING	
De uitvoering verloopt conform het beleid met betrekking tot ambulant en accommodatie gebonden jongerenwerk.	De uitvoering voldoet gedeeltelijk aan de norm. Nieuwe ontwikkelingen (meer inzet op schooljongerenwerk en on-line jongerenwerk en minder inzet op ambulant jongerenwerk) moeten nog in het beleid worden verwerkt.	
Er is sprake van / gebruik van een doelgroepaanpak.	De uitvoering voldoet gedeeltelijk aan de norm. Er worden wel doelgroepen onderscheiden en voor specifieke groepen (meiden, mantelzorgers) een aparte aanpak verwoord. In het algemeen is jongerenwerk echter meer gericht op het aansluiten bij individuen dan dat gedacht wordt in doelgroepen.	
Er is sprake van (goede) samenwerking in de keten en met andere betrokken partijen.	De uitvoering voldoet grotendeels aan de norm. De samenwerking met verschillende partners is in principe goed. Waar het niet goed genoeg loopt, heeft dan niet met de inzet van de jongerenwerkers zelf te maken, maar met de beschikbare capaciteit (ambulant jongerenwerk en schooljongerenwerk) .	
Jongerenwerkers en ketenpartners zijn tevreden/positief over de uitvoering.	De uitvoering voldoet gedeeltelijk aan de norm. Aandachtspunten zijn de genoemde beschikbare capaciteit voor ambulant jongerenwerk en de methodische inbreng.	
Jongerenwerkers en ketenpartners zijn tevreden/positief over het gebruik van accommodaties.	De gemeente voldoet gedeeltelijk aan de norm. Er zijn veel locaties beschikbaar. De fysieke kwaliteit van de beschikbare locaties wordt becommentarieerd als of verouderd of steriel.	
De bekostigingswijze werkt ten dienste van de effectiviteit van het beleid.	De gemeente voldoet gedeeltelijk aan de norm. In de subsidiërelatie kan jongerenwerk en ander sociaal werk goed worden afgestemd en concrete invulling kan onderling worden besproken. Er is een behoefte aan een meer langdurig commitment.	
Het budget, de uitgaven en de inzet van het jongerenwerk zijn inzichtelijk en onderbouwd.	De gemeente voldoet gedeeltelijk aan de norm. Het jongerenwerk als zodanig is niet goed uit de begroting en verantwoording van Diverz te halen, omdat het onderdeel is van breder sociaal werk.	

Verbanden?

Norm	Bevindingen onderzoekers BEREIK/EFFECT	
Er is sprake van datagedrevenheid op basis van relevante data.	De praktijk voldoet niet / nauwelijks aan de norm De beschikbare data zijn jaren oud en er is geen inhoudelijk kader welke data sturend zouden moeten zijn voor de inzet van het jongerenwerk. De aard van het werk is op zichzelf signalerend en kan op de cijfers vooruitlopen.	
De gemeente c.q. het jongerenwerk heeft zicht op de omvang en het bereik van de (doel)groepen.	De uitvoering van het jongerenwerk voldoet gedeeltelijk aan de norm. We zien geen expliciete beschrijvingen op de omvang en het bereik van de doelgroepen.	
De gemeente c.q. het jongerenwerk heeft de jongeren uit de verschillende (doel)groepen in beeld.	De uitvoering van het jongerenwerk voldoet gedeeltelijk aan de norm. Hoewel expliciete beschrijvingen over de omvang en het bereik van de doelgroepen ontbreken, geven de jongerenwerkers aan samenwerkingspartners blijk van kennis van zaken.	
De doelgroepen worden voldoende bereikt.	De praktijk voldoet grotendeels aan de norm. De gemeente heeft zelf geen norm gesteld, maar vergeleken met de literatuur wordt goed gescoord.	
Er is sprake van een sluitende aanpak; door inzet van het jongerenwerk worden de 'juiste dingen' gedaan.	De uitvoering van het jongerenwerk voldoet gedeeltelijk aan de norm. Het jongerenwerk is in beweging. Ambulant jongerenwerk wordt gemist. De beweging naar schooljongerenwerk wordt breed ondersteund, maar als nog beginnend gekenschetst. Over dit geheel wordt door de betrokkenen gecommuniceerd, maar de doorwerking naar doelstellingen en rapportages moet nog plaatsvinden.	
De gemeente heeft zicht op de resultaten/effekten van het jongerenwerk.	De uitvoering van het jongerenwerk voldoet gedeeltelijk aan de norm. De metingen van resultaten zijn de afgelopen jaren vormgegeven, maar op de output en outcome van de vijf doelstellingen kan nog een verbeterslag plaatsvinden. Maatschappelijke effecten en effecten op langere termijn zijn in het algemeen voor jongerenwerk moeilijk aan te tonen, zoals geldt voor veel preventief werk.	
De doelstellingen van het beleid worden behaald.	De uitvoering van het jongerenwerk grotendeels aan de norm. De doelstellingen zijn zodanig ruim geformuleerd, dat aan de eerste vier doelstellingen wel wordt voldaan, maar dat onduidelijk is of dat voldoende is. De vijfde doelstelling wordt niet goed gemeten. Door de zeer beperkte capaciteit voor ambulant jongerenwerk kan waarschijnlijk niet aan de doelstelling worden voldaan.	
Elementen met betrekking tot de effectiviteit van jongerenwerk zijn van toepassing in Zwijndrecht.	De uitvoering van het jongerenwerk voldoet grotendeels aan de norm. De jongerenwerkers werken in het algemeen volgens de principes van effectief jongerenwerk.	

3. Conclusies

- **Beleid:**
 - Diverz geeft samen met ketenpartners vorm en inhoud aan brede welzijnsaanpak
 - Doelgroep 11-23, focus 11-18 en specifieke aandacht meidenwerk. Overlastgroepen niet goed in beeld → gestart met brede aanpak overlastgevende groepen
 - Output/outcome onvolledig, streefdoelen ontbreken. Waar zit het stuur als je niet weet wat je wilt?
 - Verschuiving van ambulant naar online en op scholen → aanleidingen om beleid aan te passen

3. Conclusies (II)

Uitvoering: aantal fte's is een kwalitatief vraagstuk

Gemeente	Aantal jongeren 10 t/m 21 jaar	Aantal fte jongerenwerk	Aantal jeugdigen per fte jongerenwerk
Zwijndrecht	5.899	5,1	1.157
Hendrik-Ido-Ambacht	4.891	3,1	1.578
Ridderkerk	5.889	6,8	866
Barendrecht	8.036	4	2.009
Dordrecht	15.883	10	1.588
Capelle aan den IJssel	8.990	8-36	Minder dan 1.124
Rotterdam	88.795	117-145	Minder dan 759
Capelle aan den IJssel en Rotterdam	97.785	153	639
Nissewaard	11.144	8	1.393

Definities: wat valt onder straatcoaches en wat onder ambulant jongerenwerk?

Inzet Zwijndrecht gemiddeld, niet opvallend + of 1: meer precisie gewenst

3. Conclusies (III)

- Accommodatie gebonden jongerenwerk functioneert, het ambulant jongerenwerk ontbreekt bijna
 - Beschikbaarheid locaties geen probleem, wel wens meer gebruik sportacc.
 - Fysieke kwaliteit beschikbare welzijnslocaties heeft aandacht gemeente
 - Inzet ambulant op straat en in buurt sterk verminderd agv inzet op schooljongerenwerk en online jongerenwerk, maar dat moet nog verder ontwikkeld worden
- Bereik voldoet, maar is niet expliciet en gestuurd
 - In 2021 zijn er 400 jongeren bereikt. Bij extrapolatie bereik voldoende
 - Geen beschrijving van omvang en bereik doelgroepen
 - Geen streefwaarden voor bereik

Jongerenwerk in het digitale tijdperk

3. Conclusies (IV)

- Datagedrevenheid beleid is beperkt
 - Oude data, geen inhoudelijk afwegingskader welke data sturend zou moeten zijn voor inzet van het jongerenwerk
 - Fte jongerenwerk al jaren hetzelfde: wat kunnen we doen met de beschikbare middelen
- Jongerenwerk sluit aan zonder dat er een sluitende aanpak is
 - Inzet Divers themagewijs (gezonde leefstijl, armoede, eenzaamheid). Amper specifieke resultaten voor het jongerenwerk opgenomen
 - Tegelijkertijd wel reactie op ontwikkelingen: opkomst online, benadering jongere jeugd en vormgeven meidenwerk
 - Specifieke inzet beleid mantelzorg, schulden en wachtlijsten. Doorwerking naar doelstellingen rapportages loopt achter (zie ook datagedrevenheid)

3. Conclusies (V)

- Effecten en resultaten kunnen op individueel niveau worden gemeten, maar geen sluitende beleidscyclus
- Het jongerenwerk is gericht op werkzame elementen
 - Landelijk bekende werkzame elementen zijn aanwezig in de diverse beschrijvingen van het jongerenwerk in Zwijndrecht

3. Conclusies (VI)

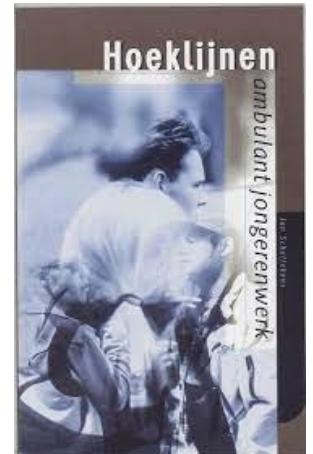
Kortom

- Wel beleid, maar geen stuur op het jongerenwerk
- Er zijn veel (goede) initiatieven en er wordt goed gekeken wat elders werkt
- Het ambulante jongerenwerk ontbreekt (bijna), daarvan is de afzonderlijke effectiviteit niet vast te stellen
- Effecten en resultaten van het jongerenwerk zijn alleen op individueel niveau vast te stellen, niet op beleidsniveau
- Sturingsdata ontbreekt, er is geen sprake van een lerende beleidscyclus

4. Aanbevelingen

1. Sturen op de inzet van jongerenwerk in de brede welzijnsaanpak: zet er een stuur op, maak het expliciet en toetsbaar
2. Het bereik van het jongerenwerk vergroten door het omarmen van schooljongerenwerk: omstandigheden in Zwijndrecht zijn gunstig met drie middelbare scholen
3. De inzet van ambulant jongerenwerk op overlast gevende groepen verhogen, als onderdeel van brede aanpak jongerenoverlast

4. Aanbevelingen (II)

4. Betrek de buurgemeenten bij het schooljongerenwerk en de aanpak overlast gevende groepen: onderlinge samenhang
5. Het meten van resultaten verfijnen, zodat het ook in doelstellingen en rapportages gevolgd kan worden. Van belang voor de kaderstellende en controlerende rol van de raad
6. Inhoudelijke veranderingen faciliteren: van sturing vanuit bestaande afspraken naar sturing obv data en opkomende problematiek (bv straatcultuur in de school na corona, meer aandacht overlastgevende jongeren)

Tot slot

- In bestuurlijke reactie geeft college aan conclusies te herkennen en zich te kunnen vinden in de aanbevelingen
- Let wel, dit raakt aan kaderstelling en controle op een niet altijd even goed zichtbaar dossier. Hou de vinger aan de pols!
- Dank aan de organisatie, externe partners en onderzoekers van Verweij Jonker. En dank voor uw aandacht, op naar het politieke handwerk.....

